

NEDELDIENIO SKAITYMAS.

SAVAITINIS LAIKRAŠTIS.

Apmokėsnis: su prisiuntimu metams 2 rub.
pusmečiui 1 rub.
Užrubėzyje metams 3 rub.
pusmečiui 1.50 kap.

Redakcija Kaune.
REDAKTORIUS IR LEIDĖJAS

Kunigas Aleksandras Dambrauskas.

Už atskirą numerį 4 kap. Atskirų numerių pardavėjams nuleidžiame 30%, neparduotuosius numerius priimame atgal, pinigų už parduotus numerius reikalaujame po 3 mėnesių.

Už apgarsinimus imama nuo eilutės arba jos vietos ant paskutinio pu slapio 20 kap.

№ 54.

Kaunas Gruodžio 26 (8) d. 1906

Pirmi metai.

SVEIKI SULAUKE NAUJŲ METŲ!

NAUJI METAI.

Kiekvienas žmogus viltim. gyvena jam sunku, jį vargas spaudžia,—bet ateina viltis ir pašnibžda į ausį: palauk, kitais metais geriau bus—ir žmogus laukia tų naujų metų ir džiaugiasi jų sulaukęs, nors ir apsigaua nesykį.

Ir iš tikro, toli nejieškant, kiek tai visokių lukuriavimų ir neišsipildžusių svajonių pagimdė vieni pernykščiai metai! Ko tai nelaukė žmonės nuo pirmosios Dumos ir jos atstovų! Kiek tai buvo persitikrinusių, kad Duma visiems parupins ir žemės ir laisvės. Na, o išties viskas tai buvo lyg burbulai ant vandens: pasirodė, truko ir jų nebėra.

Dabar rengiamės prie rinkimų į antrąją Dumą. Koki ji bus, ką mums atneš, ir koks jos bus galas,—sunku įspėti. Jei Dumon pateks kairiųjų kraštutinių partijų atstovai, ir elgsis taip nediplomatiškai, kaip perniai, tai Dumos gyvavimas bus neilgas. Valdžia šiandien sustiprėjo, turi daugiau pritirimo ir drąsos,—tatai neleis savų ministrų išbiaroti taip kaip perniai. Ji nesiskubins Dumą išvaikyti, bet ir nepasibijos tai padaryti, jei pamatys, kad atstovai neprisi-laiko parlamentariškų formų. Valdžia neleis savęs žeminti, nes ji, turėdama sau ištikimą kareiviją, jaučiasi tvirta. Ar tai kam patinka, ar ne,—bet yra tai faktas, ir čia jokie mūsų revoliucionierių šauksmai nepadės. Kol valdžios rankose yra armija su armotomis ir kitokiais ginklais, o revoliucionierių—tik brauningai, nereikia visai būti pranašu, kad įspėti, kieno bus viršus.

Todėl nors „Kova“ su „Naujaja Gadyne“ ir gyriasi revoliucionierių pajiegomis, mes visgi esame giliai persitikirinė, jog prasidedančiuose 1907 metuose revoliucija neįstengs sugriauti tebesančios Rusijoj valdžios.

Iš kitos pusės galime teipogi išaugšto pasakyti, jog ir valdžiai nepasiseks revoliuciją visai užslopinti. Nes revoliucija įgauna gyvybę iš valdžios neparangumo, iš jos perdidelio konservatizmo, iš neatjautimo įvykusių visuomenės gyvenime svarbių ekonomiškų ir kulturiškų permainų, o labiausiai iš biurokratų valdininkų nesąžiniškumo, neteisingumo ir kitokių klaidų.

Ateinančiuose tat metuose eis toliau, kaip ėjo, nuola-

tinis varžimos tarp valdžios ir revoliucijos.—Tos varžytines žinoma, bus pridengiamos gražiais žodžiais. Revoliucionieriai šauks: „vargšai, bežemiai ir mažazemiai, eikit su mumis griauti seną valdžią, guldykit galvas už socializmą, mes jums parupinsime žemės ir laimės“. Valdžia gi sakys: „neklausykit revoliucionierių maištininkų, aš pati jums primėsiu ir žemės ir laisvės!“... Ir be abejo šį tą primes, nevieną seną parėdymą atmainys, naują palengvinimą įves, nors platesnių žmonių geidavimų neišpildys, nes biurokracija paprastai ne turi nei noro, nei drąsos užganėdinti pilnai tikrus piliečių geidavimus.

Ar bus ateinančiuose metuose karė su japonais? Apie tai rusų laikraščiai labai daug rašė paskutiniame laike. Vieni sakė—nebus, kiti bus. Mums gi matas, jog prie kruvinos karės neprieis viskas pasibaigs ant poperinės karės tarp rusų ir japonų diplomatų. Rusų diplomatai turės nusileisti ir pripažinti japonams tokias teises, kokių ie dabar vedamose derybose reikalauja. Karė iš čia vargiai gal ikilti, nes nors japonams dabar prie didelės armijos ir didiausio laivyno ir butų galima Rusiją pergalėti, bet pradėti karę ir išstatyti kelias dešimtis tukstančių jaunų japonų ant užmušimo ar sužeidimo nepigu. Mirti ir japonai nenori be tikro reikalo. Na, o čia tikro reikalo nėra, nes ko japonai nori, jie tą gal gauti ir be karės.

Čia gal kas pasakys: kam teip toli siekti? Pasakyk velyk tamsta, kas bus ateinančiuose metuose pas mus? Ar bus geriau, ar blogiau?

Ant to atsakome—blogiau nebus; anaipol—gal buti bent kiek geriau, negu dabar,—nes be abejo ateinančiuose metuose turėsime daugiau knygų, daugiau laikraščių, daugiau mokyklų, draugijų ir kitokių kulturiškų įstaigų, bus tat daugiau šviesos, pakils tautiškas susipratimas, didėnis lietuvių buris ras savo krašte duonos kąsnį. Blogiau galėtų buti tik tuomet, jei lietuviai, paklausę „Naujosios Gadynės“ šoktų prie „didesnių pasipriešinimų ir demonstracijų su raudonomis vėliavomis“, kaip to karštai nori socialistų laikraščiai (sk. „Nauj. Gadynės“ № 28). Jei tai įvyktų, tai Lietuvoje atsirastų tokios pat baisenybės, kokios buvo Lat-

vijoj ir Lenkijoj. Bet ačiu Dievui, rodos, to nebus, nes lietuviai savo sveiku ukišku protu gerai supranta, jog tokia kova su valdžia, kaip iškėlus ant pagalio raudoną skarmalą, tai ne vyrų, bet piemenų arba „chuliganų“ darbas. Musų žmonės, turime viltį, nedarys panašių kvailų demonstracijų, bet rimtai ir **legališkai** reikalaus iš valdžios prigulinių sau teisių mokykloje, valščiuje, teisme ir kitose visuomeniško gyvenimo srityse. Bus tai irgi kova, nelengva, bet kulturiška, kuri viena tik ir tegali pagaminti mums geresnę ateitį. Duok gi Dieve jums, mieli skaitytojai, su naujais metais tos geresnės ateities sulaukti ir jai pasidžiaugti. Duok Dieve, idant jusų nameliuose būtų daugiau, dvasiškos šviesos, o jusų širdyse daugiau Dievo meilės, didesnis tikėjimo ir dorybės branginimas. Nes nėra kito kelio prie **tikros laimės**, kaip tik per Dievo prisakymus ir dorybę.

Redakcija.

PRIE RINKIMŲ Į DUMĄ.

Jau suvis nebetoli rinkimai į Dumą. Visi žmonės apšviestiesni rupinasi, kaip atlikti tie rinkimai, kad į musų užtarėjus pakliūtų žmonės dori. Musų gi valstiečiai visai mažai apie tai protauja, tartum vis vien ar geras bus musų atstovas Dumoj, ar prastas. Ar supras visus musų reikalus ir rupinsis apginti, ar atsitraukęs nuo žmonių gyvenimo ir tikrųjų jų reikalų, pamiršęs tikėjimą, stengsis pagal kokios nors partijos programą, apdovanoti mus kokiomis naujomis mylistomis, pavidale nuosavybės panaikinimo, žemės padalijimo ir tt. Skaitau sau už priderme atkreipti visuomenės atidą, į tai, kokie atstovai mums pridera pirmiausiai rinkti valščiuose.

Kaip žinoma, valščiaus išrinktieji važiuos į paviatį ir ten išrinks iš savo tarpo paskirtą rinkėjų skaitlių, kurie jau Kaune tą darbą pabaigs ir aprinks pasiuntinius arba atstovus Dumon. Rinkimai turi būti iš pradžių t. y. valščiuje dorai atlikti; čia reikia veizėti, kad žmonės rinktų **susipratusiai** t. y. apšviestus, pažįstančius žmonių reikalus ir žmones dorus, gerus katalikus, tokie tai ir paviete kartu su kitais rupinsis ne savo ypatingais reikalais, kad patįs pakliūtų į Kauną, bet iš savo tarpo išrinks tokius, kurie galės jau būti atstovais ir Dumoj. Renkant paviete reikia atkreipti atidą, ar kandidatas renkamas yra žmogus tikš ir geras katalikas, (nes katalikams tik kataliką privalu rinkti), ar yra žmogus apšviestas, pabaigęs kokią mokyklą, ar yra apsiskaitęs ir suprantas musų žmonių reikalus. Ar jis rupinsis išreikalauti visiems bežemiems, o norintiems darbuotis, žemės sklypelį ir tiktai į nuosavybę; ar jis gins musų nuosavybę; ar supranta, kad mums reikia apšvietimo, o ypač ukiškų mokyklų; ar jis supranta kaip mums reikalinga savyvalda, ar jis žino, kad dabartinė luomų nelygybė labai kenkia visiems mažturčiams, kad tame dalyke reikalingas yra sulyginimas mokesčių kaip dvarinikų taip ir valstiečių. Ar toksai atstovas rupinsis apginti bažnyčios ir tikėjimo reikalus? Neprimenu čia tokių reikalavimų, kurių trokšta visi Rusijos gyventojai, kaip antai: liuosybė tikėjimo, žodžio, susirinkimų ratelių, draugijų, ypatos nepaliečiamybė, atsakomybė visų valdžios tarnų prieš įstatymus ir t.t. Tą visa išrinktas į Kauną kandidatus turi jau žinoti; susipažinti dar jam reikia, kokios yra partijos Rusijoje, o ypač į kokias partijas yra pasidaliję musų apšviestieji lietuviai. Prieš nuvažiuojant į Kauną, išrinkti kandidatai iš pavieto, turi tarp savęs gerai susipažinti, kokio kurs yra mokslo, kokio susipratimo, ir tam išrinktam bureliui būtina reikalinga yra žinoti visi programai musų partijų Lietuvoje. Apsvarstyti jų programai, ar jie yra atsakantįs musų tikriems reikalams ar ne, kurie tų jų programų skyriai galima priimti, kurie ne. Ta visa reikia jau prieš važiavimą

Kaunan nutarti. Dėl tos priežasties reiktų ar ant vietos, viena kitą dieną pasilikti, ar negalint—patiems susipažinti su visokiais programais, paprašyti kokio apšviesto žmogaus, kad paaiškintų. Tas būtina reikalinga, kad jau nuvažiavus Kaunan, nereiktų isižiojus vaikščioti ir teirautis, kas tuos dalykus paaiškins. Gerai būtų kad kiekvieno pavieto įgaliotiniai išrinktų iš savo burelio vieną viršaitį, o toks viršaitis parupintų Kaune dėl kitų savo draugų iš pavieto gyvenimą kokiame viešbutyje. Kad tie pavietiniai viršaičiai apsiskelbtų laikraščiuose ir nuvažiavę paskirtoj dienoj (geriausiai par dvi, tris dienas prieš rinkimus) Kaunan, tarp savęs susirinkę nutartų, kur reikia pirmąjį susirinkimą atlikti ir atnaujinti savo draugų įgaliavimą tolesniai darbuotis rinkimo dalykuose. Tame pirmame susirinkime turi būti nutarta, ar susivąžiavę įgaliotiniai iš pavieto sąvarankiškai elgsis, be pašalaičių patarėjų, ar turės atsikreipti į patarėjų komitetą ir pareikalaus jų patarimo ir kokiuose atsitikimuose, ar patarėjų komitetas su visais rinkikais turi apsvarstyti, ar tik su ratelių pavietinių įgaliotiniais. Ar priimti pašalinės ypatas ar ne? Jeigu primti, tai ar leisti jiems kalbėti, ar ne? Paskirti laiką kuomet ir kur susirinkti. Jeigu būtų nutarta, kad komitetas patarėjų nekuriuose tik dalykuose turės balsą, tai tą reikia įtraukti į protokolą pirmojo susirinkimo. Jeigu daugumu balsu būtų nutarta, kad tik ratelių viršaičiai visus dalykus svarstys, tada jau patarėjų komitetas visai būtų nereikalingas. Bet kas reikia nutarti tiems rinkikų įgaliotiniams, ar vieniems ar su komiteto patarėjais? O tai šie dalykai: 1) kokios partijos programos yra labiausiai musų reikalams pritinkas. Jeigu tame programme tikėjimo reikalai yra apleisti, tai juos patalpinti, jeigu nuosavybė prašalinta, ją pridėti ir tt. 2) Reikia nutarti su kuo rinkimuose vienytis—ar su dvarponiais ar žydais? Ko reikalauti vienijantis su dvarponiais ir ko su žydais? Kiek kuriems duoti atstovų, t. y. ar vieną ar du? 3-o. Nutarti maž daug, kurie iš valstiečių gali būti išrinkti atstovais, teipogi ir iš dvarponių arba žydų, kurie gali būti musų reikalams prilankę. Čia turiu pasakyti kad vienijantis su tais arba kitais reikia prisilaikyti teisybės pamato. Kas link dvarponių, apie juos visi žino, bet apie žydus, norėčiau keliatą žodžių patarti. Žydas visados yra žydu; ar jis būtų mokytas ar prastas, vienybė tik tarp savęs užlaiko, vieši reikalai tiek jiems terupi, kiek jų pačių reikalus paliečia; tas pats galima pasakyti ir apie žydų rūpestį kitų tautų arba luomų reikalais.

Kad jau bus nutarti iš valstiečių kandidatai, reikalinga būtų jie rinkti slaptu balsavimu visų susirinkusių, o dar leisti ir tiems kurie iš burio rinkikų to pareikalautų. Tada nebutų jokio nutarimo, nei užmetinėjimo komitetui arba įgaliotiniams, nes kiekvienas galėtų paduoti savo balsą, kas jam rodosi labiausiai atsakančių atstovu.

Tolesniai parašysiu apie privalumus musų atstovo Dumoj.

Kun. V. J.

RINKIMAI Į DUMĄ TELŠIŲ APSKRITYJE.

Visuose Kauno gubernijos valščiuose įgaliotųjų (upolnomočenyh) rinkimas bus atliktas **15 sausio 1907 m.** Rinkimai gi pavietuose arba taip sakyti tikrųjų rinkikų išrinkimas nuo valstiečių bus **27 sausio 1907 m.** Miestelėnų rinkikų išrinkimas visoje gubernijoje bus **23 sausio.**

Telšių apskrityje mažųjų savyžemių (turinčių mažiaus 200 dešimt.) įgaliotųjų rinkimai prasidės Ylakiuose **15 sausio 1907 m.** Čionai suvažiuos mažieji savyžemiai iš Ylakių, Zidikų, Skuodo, Mosėdžio, Salantų ir Gintališkės valščių. **17 sausio** tokie-pat rinkimai atsilaikys Plungėje iš šių valščių: Plungės, Gargždų, Darbėnų, Žarėnų, Kartinos ir Kretingos. Telšiuose mažųjų savyžemių rinkimai atsilaikys iš

dviejų atvejų; 19 sausio savyžemių iš Bernotavo, Gadunavo. Sedos ir Tirkšlių valščių; 29 sausio iš Varnių ir Alsėdžių valščių.

Visame Telšių apskrityje skaitos mažųjų savyžemių 717 įpatų, kurie valdo 32,359 dešimtines žemės, tai-gi jie galėtų išrinkti 162 įgaliotuoju į pavieta. Iš tų 32,359 dešimtinių žemės 1200 priguli kunigams, tai-gi ir jie galėtų išrinkti 6 įgaliotuosius į pavieta.

Telšių apskritinė rinkimų komisija savo posėdyje 22 lapkričio nutarė visiems mažiems savažemiams išsiųsti užkvietus, kuriuose bus parašyta rinkimų laikas ir vieta.

Visų savyžemių, rinkimai Telšių apskrityje bus 25 sausio. Didžiųjų savyžemių Telšių apskrityje yra 93 su 74, 963 dešimtinėmis žemės. Taigi 25 sausio reikėtų kad suvažiuotų į Telšius 162 įgaliotuoju nuo mažųjų savyžemių ir 93 didieji savyžemiai. (Kur. Lit.)

Reikalaukite lietuviškų, katalikiškų mokyklų!

Neiviena tauta negali gyvuoti be savų mokyklų. Mokykla duoda šviesą ir susipratimą, šviesoje gi slepias visa tautos stiprybė. Kame—šviesa, tenai—turtai ir pralobimas; kame šviesos nėra, tenai—nuskurdimas ir neturtas. Paimkime lietuvius Suvalkiečius (Suvalkų gub.) Šiandien jie skaito daug daugiau susipratę už lietuvius kauniečius ir vilniečius. Dėlko? Dėlto kad nors truputėlį turėjo apšvietimo savoje kalboje.

Kilus Rusijoje laisvės judėjimams, rodės kad ir mums lietuviams teks ta laimė turėti savo lietuviškas, katalikiškas mokyklas. Bet pasirodė, kad tai toli gražu. Tiesa, tapo pargabenta apie 60 mokytojų lietuvių iš Suvalkų gubernijos, bet ant to viskas ir pasibaigė. Mokykla teip ir pasiliko, kaip buvusi, svetima, kuri maž naudos, o da mažiaus šviesos, lietuviams teatneša, kaip tai matos iš jos darbų per 40 metų.

Kad mokykla pas mus pasiliko koki buvusi, tai ne per kieno kito kaltybę, tikt per mūsų pačių nesusipratimą ir nerupęstį. Jei lietuviai išties būtų reikalavę gerų katalikiškų mokyklų, ar jie nebutų gavę? Juk latviai, žydai, gruzinai, lenkai ir kiti išreikalavo ir turi savo mokyklas, dėlko gi mes lietuviai negalime jų turėti?

Tai gi lietuviai supraskite, kokią naudą gali atnešti mūsų kraštui geros katalikiškos mokyklos. Bet niekas kitas tokių mokyklų mums neparupins, jei mes patis jų nereikalavime.

Žemiaus nurodau, kaip pradėti ir koku keliu reikia eiti, norint išgauti leidimą lietuviškai katalikiškai mokyklai atidengti.

Visupirmu pasirodžius, kad mokykla kame-nors yra labai reikalinga, to sodžiaus, arba keliu gyventojai duoda ant rašto įgaliavimą (dovierennost) kokiems trims vyrams, kurie turi išgauti nuo valdžios tam tikrą leidimą mokyklai atidengti. Tie įgaliotieji vyrai apžiūri mokyklai atsakančią butą, sujieško ir nusamdo lietuvi, gerą kataliką mokytoją, kursai privalo turėti teisę (pravo) būti mokytoju. Tą padarius, reikia paduoti vienkart du prašymu. Vieną prie liaudies mokyklų direktoriaus, antrą prie Vilniaus mokslo apskričio globėjo (popiečitelio). Prie tų dviejų prašymų reikia pridėti: 1) po dvi marki 75 kapeikų; 2) nusamdytojo mokytojaus atestato kopiją (nuorašą), kuri turi būti nors viršaičio užtvirtinta, ir 3) mokyklos programą.

Prašyme prie liaudies mokyklų direktoriaus reikia paminėti, kad toksai pat prašymas tapo paduotas Vilniaus mokslo apskričio globėjui (popečitelui). Prašyme gi prie Vilniaus mokslo apskričio globėjo teip-pat reikia paminėti,

kad toksai pat prašymas tapo paduotas prie liaudies mokyklų direktoriaus, jo-gi yra tikt prašoma pagelba (sodiejstvijs).

Jei iš tų prašymų nieko nebutų, tuomet palaukus koki mėnesį, tiems patiems vyrams reikia važiuoti prie liaudies mokyklų direktoriaus ir jam paaiškinti, jog prašantieji nori turėti gerą, katalikišką mokyklą, prašymai paduoti tapo tuomet ir tuomet, štai ir kvitai, bet atsakymo jokio; dabar ypatingai su tuo pačiu prašymu esame siųsti prie Tamstos. Jei ir tuomet direktorius neduotų leidimo, reikia reikalauti, kad per telegrafą kreiptusi prie Vilniaus mokslo apskričio globėjo. Arba patiems važiuoti Vilniun ir su tais pačiais žodžiais eiti prie globėjo.

Jei ir iš to žygio nieko nebutų, tuomet reikia duoti vėl du prašymu, su tiek-pat markių, tikt be nusamdytojo mokytojaus atestato kopijos ir be mokyklos programos; vieną prašymą reikia duoti prie Apšvietos ministro paaiškinant, kad tuomet ir tuomet buvo paduoti prašymai Apskričio Globėjui ir liaudies mokyklų Direktoriui su tam tikrais dokumentais, paskui pasiųsti įgaliotiniai Kaunan ir Vilniun ir nieko nelaimėta; dabar J. M. pono ministro, meldžiama kad teiktusi į tą dalyką atkreipti atidą ir leistų atidengti reikalaujamą mokyklą. Antrą prašymą reikia duoti prie Vidurinių Veikalų ministro su tokiais pat paminėjimais kaip ir prie Apšvietos ministro.

Kalbant apie lietuviškas mokyklas nereikia suprasti, kad jose nebus nieko rusiško. Rusų kalba, kaip valstijos kalba yra reikalinga ir ji pagal programą turi būti visur mokama. Tą dalyką visuose prašymuose reikia pažymėti.

Padavime prašymų nemažą pagelbą lietuviams sodiečiams gali duoti nelabai seniai Kaune susitvėrusi ir gubernatoriaus užtvirtinta lietuvių apšvietos draugija „Saulė“, kuri su mielu noru duos savo patarimus ir pareikalavus išsiuntinės išdirbtas ir valdžios užtvirtintus programas¹⁾.

Jei lietuviai iš daugel vietų sukrustų tokiu budu duoti prašymus, tad galima yra galvą guldėti, kad jiems pasiseks gauti leidimą lietuviškoms katalikiškoms mokykloms atidengti.

Kun. P. Ž.

Kauniškės katališkos labdaringos draugijos sumanymas.

Gruodžio 14 d. J. M. vyskupas sufraganas Cyrtautas sukviėtė pas savę gan skaitlingą Kauno inteligentijos būrelį. Susirinko keliatas kunigų, kelios dešimtys svietiškujų inteligentų (advokatų, daktarų, fabrikantų ir k.) ir keliolika ponių. J. M. Vyskupas savo prakalboje pirmiausiai teikė išaiškinti susirinkimo priežastį. Priminęs, jog Kaune yra jau susitvėrusios ir veikia įvairios kitatikių labdaringos draugijos, kaip antai rusų-pravoslavų, vokiečių-protestantų ir žydų, nurodė neatidėtiną reikalingumą sutverti Kaune labdarinę draugiją grynai katalikišką, juo labiau, kad buvusi Kaune mišri labdaringoji draugija, kurion prigulėjo kauniečiai katalikai draug su pravoslavais, protestantais ir žydais, pastarame laike visai suiro, nes tarp jos sąnarių ir valdyboj nebuvo vienybės. Tą vienybės trukumą pasekmingiaus pašalinti tegali tik grynai katalikiškoji draugija, kai-

¹⁾ Geriausią pagalbą „Saulės“ Draugija tame dalyke gali suteiktį tuomet, kad ji gali kur nors atidengti savo skyrių. Skyrius gi yra atidengiamas, jei kokioje nors vietoje prie „Saulės“ prisirašo 10 tikrųjų sąnarių. Skyriaus valdyba nusiunčia į centralinę „Saulės“ valdybą mokyklos reikalingumo nurodymą (rusiškoje kalboje), žinoma, patėmydama kokios mokyklos reikalauja, ar pradinės, ar vienklesinės, ar dviklesinės. Centralinė „Saulės“ valdyba, gavusi tokį nurodymą, kreipiasi į tam tikrą valdžią reikalaujama leidimo mokyklai atidengti. Jei skyrius norėtų atidengti biblioteką arba skaityklą, teip-pat reikia kreiptis į centralinę „Saulės“ valdybą.

po susidedanti iš žmonių vienaip tikinčiųjų, vieną tikslą turinčiųjų. Susirinkimui Vyskupo žodžiams pritarus, tapo perskaitytas naujos draugijos įstatų projektas, kurį trumpai apsvarstęs susirinkimas priėmė, įtraukdinęs tik keliatą permainų. Nutarta: tuos įstatus paduoti Gubernatoriui dėl užregistravimo. Kaip sąnariai įsteigėjai pasirašė: J. M. Vysk. Cyrtautas, Pralotas A. Povilanis, kan. Barauskas; advokatai: Obieziarskis, Malinskis, V. Bociarskis, daktaras Javorauskis, poni Nartauskienė ir k. Paduoti tam tikras prašimas pavesta tapo p. **Obieziarskiui**. Pagal tų įstatų draugija šelpš pavargelius gyvenančius Kaune ir Kauno parapijoj; šelpš gi ne grynais pinigais, bet nešdama varguoliams atsakančią pagalbą: kam maistą, kam vaistą (liekarstą), kam prieglaudą, kam rubą ir tt. Suprasdama labdaringumą kuoplačiausiai, draugija žada steigti netik prieglaudas vaikams ir seniems, bet ir mokyklas, skaityklas, o teipogi platinti apšvietimą davinėjant knygas, laikraščius ir tt.

Iš buvusiųjų susirinkime nieks prieš tai neužprotastavo. Bet mums matas, kad nauja draugija užbrėžė sau peraug platų veikimo plotą. Nors apšvietimo platinimas ir dalį eiti išvien su labdarybe, bet visgi tai du atskiru dalyku. Jų maišymas retai geru teiseina, nes prieštarauja visų pripažintam principui—darbo padalinimo. Kad alkanas reikia papenėti, nuogas apdengti tame visi sutinka. Bet koks reikia duoti vargšams apšvietimas, kokios tarp jų platinti knygos—tame gal buti labai nevienokios pažiūros. Todėl, mūsų nuomone, visai bereikalingai įtrauktas tapo įstatuona paragrafas, kuriame pasakyta, jog kauniškė labdaringoji katalikų draugija steigs mokyklas, skaityklas, dalins knygas ir tt. Mokykloms steigti, knygoms platinti yra jau įkurtos Kaune speciališkos apšvietimo draugijos, kaip antai lietuviškoji „Saulė“ ir Sv. Kazimiero Draugija, iš vienos pusės, lenkiškoji „Macierz“ ir jai panašios iš kitos. Labdaringoji gi Draugija turėtų užsiimti **vien tik labdarybės darbais**, kurių Kaune bus teip daug, kad net ir mažą jų dalį vargiai Draugija begalės atlikti. Mėtyti tat sudėtus vargšų šelpimui pinigus kitokiems nors ir geriausiems reikalams butų negeistina, juo labiaus, kad nevienodumas pažiūrų koks mūsų žmonėms reikalingas apšvietimas, gali suardyti teip pageidaujama tarp draugijos sąnarių vienybę.

A. J.

Pasikalbėjimas giesminiko su Lietuva.

(T a s a).

LIETUVA.

- Ne taip, sunel, kalbi, kaip kalbėt išpuola,
Ne tą kelią išsirenki, katras laimėn eina.
Visi ties galvočiai dabar klaidinėja:
- 130 Vieni gražina senobę, kiti ją užkeikia.
Vieni kursto ugnį ant pelenų dulkių,
Kiti gesia pikną liepsną, pridėdami malkų.
Kožnas žmogus turi dvijau širdy' liepsnas,
Kožna dušia žmogaus šila nuo dvejojpos ugnies.
- 135 Viena žiburiuoja ir patogiai šildo,
Kita degindama smilksta karčiais juodais dumais.
Dievo meilė šviečia ir patogiai šildo,
Svieta norai ir pageidos degina ir smilksta.
Kur meilė liepsnoja tèn pageidos gęsta:
- 140 Kur pageidos įsikurę, meilės ugnis nyksta.
Nerasi senobę ugniakuro meilės:
Kas pranyko—žmonių buvo, kas Dievo—nenyksta.
Visi svieta mokslai pageidų negesia.
Visa šviesa pilna dumų, kaitra sopulinga.
- 145 Dievo meilės ugnis tik Petro Bažnyčioj'
Visos peklos tvanais, dumais niekad' neužlieta.

- Negražink senobės, nes nesugražinsi,
Bet neniekink jos paminklų, nekeik vakarykščio.
„Vakarykščia krykščia—šiandininė šnypščia“,
150 Vakarykščia Dievo meilė, šiandininės bėdos.
Tėveliai par amžius nelaimės kentėjo,
Ką priėjo, ko prityre, vaikeliams paliko.
Ir sužėlė mokslas, lygiai girios medžias;
Išleisk sulą senų amžių—džius, kaip medžias džiusta.
- 155 Senobiniai amžiai šito medžio saknys:
Musų amžiai—liemuo, šakos, o rytdiena—lapai.
Liemuo šaknis žindo ir žaliuoja lapais,
Visa kruvoj' žiedus krauna ir sirpina vaisių.
Be lapo nežydi ir vaisiaus neduoda;
- 160 O be sulos neišprogsta: o be šaknų griuva.
Visa saulės giedra, visa dangaus liutis
Neduos vaisiaus be lapelių, nei lapo be šaknų.
Viso tikro mokslo tu neišmanysi,
Anei giesmė, anei žodžiais neišpasakysi.
- 165 Kas platumą žemės, ar marių gilybes,
Ar kas kadai išmatavo padangių aukštybes?
Yr' platumo kraštas, yr' duginis gilumo.
Visų mokslų nėra galo, nes išmintis Dievas.
Tu netrokšk, suneli, prieit visų mokslų!
- 170 Ką padės tau visi mokslai, jei blogai gyvensi.
Nors turėtum žemės plotus nematuotus,
Tiek tik iš jos telaimėsi, kiek išdirbt galėsi.
„Nors žinotum visą išminties gilumą,
Tiek tik iš jos telaimėsi, kiek doron apversi.“
- 175 Alkanas pas'klydęs medžiais nesitrukdo:
Jieško kelio tankumynėj ir namulio skuodžia.
Teip ir visi mokslai lygiai giria auga.“
Musų dušios lyg paklydę, musų namai dangus.
Nes'trukdykim mokslais, nemarinkim dušios,
- 180 Takais meilės tieson bėgkim ir dangaus tėvynėn.
Daugal svieta yra mokslo sugadinto:
Galvą temdo, širdį aušo, užumuša dušią.
Tu netrokšk, suneli, daug didelio turto.
Didi turtai ištvirkina ir padaro vaidų.
- 185 Buvo daugal svieta turtingiausių žemių,—
Turtais lėpo, turtais gaišo, dabar, kaip nebuta.
Lietuvnįkai mano, vargideniai par amžius
Dirba, plukia, prakaitauja—ir šiaip-ne-taip keža.
Tu netrokšk, suneli, daug didelės laisvės;
- 190 Kur daug laisvės—nėr vienybės, tenai trumpas galas.
Lietuviai vergijoj' par amžius išbuvo:
Kitos šalīs laisvėj buvo,—dabar jų nebėra.
Tu netrokšk, suneli, žemėj daugiau nieko,
Tiktai Dvasios, tiktai meilės, gyvenimo gero.
- 195 Keliantis ir gulant, vakarą ir rytą:
Dirbant, valgant, pasiilsint tu tik meilės jieškok.
O kai išgirs Dievas ir išklausys malda
Ir kai sukurs širdy' tavo šventos meilės liepsną,
Tu įkaitęs visas užmiršk visus daiktus,
- 200 Vienai vieno prašyk daikto: meilės, tiktai meilės.
Tada vargus vargsi, bėdas išbėdosi.
Kančias, skausmus ir nelaimės iškentėsi linksmas.
Visi prispaudimai bus prieš tau, kaip dulkė,
Kraują, dušią Dievui duosi su dideliu džiaugsmu.
- 205 Tada tavo žodžiai bus karšti, kaip ugnis,
Tavo giesmės lips į širdį, kaip liepsna į malkas.
Ir sudrebės visos Lietuvnįkų širdys:
Kaip vaškines atokaitoj vienybėn sus'lydys.
Nors bus žmonėm vargu, bet bus širdy' Dievas:
- 210 Visuos darbuos padorybė, visoj' žemėj' laimė.
Nors pus žiemys vėjas su vakarų krušom,
Nors bus kunams nepatogu, bet bus ramu dušioms.
Tu negausi meilės nei moksle, nei svieta,

Tik Bažnyčioj' už Altoriaus ir Dvasiškam darbė.
 215 Dabar abu klaupkim prie Dievulio kojom,
 Visa širdžia šventos meilės nuo Dievo prašykim.
 Tegu Šventas Kraujas iš Jo šono švento
 Meilės ugnis kibirkštėlėm' mūsų širdin krinta.
 Kad mums Dvasia šventa dabar aplankytų
 220 Kad mums duotų savo mokslą par kunigo lupas.
 O kai keliu šituo aplankys tau Dievas,
 Tu žinosi, ką sakyti prieš Lietuvos vaikus.

1859 m. Petropilyje.

Žinios iš visos Rusijos.

Revoliucionierių darbai. Gruodžio 21 nušautas tapo Peterburgo policmeisteras jenerolas von der Lantz. Užmušėjas teipogi krito ant vietos.

Nebogatovo byla. Praeitų savaitę kariškasis Peterburgo teismas užbaigė bylą apie pasidavimą admirolo Nebogatovo japonams. Teismas apkaltino Nebogatovą užtai, kad jis dar galėdamas gintis ir padaryti nuoskaudą japonų laivynui nesigynė ir pirmo laiko pasidavė su visu kuo savo neprieteliams. Už tą kaltę teismas pasmerkė Nebogatovą mirtimi. Teipogi pasmerkė mirtimi Smirnovą, kad jis prikalbėjęs Nebogatovą pasiduoti ir laivų vadus Grigorijevą ir Lešiną. Bet teismas prašys dar Caro, kad pakeistų tą jiems bausmę mirtimi—katorga. Š.

Badas Rusijoj Ufos, Kazaniaus ir Jelizavetopolio gubernijose—baisus badas. Žmonės miršta bado tyfu.

Kiek išgeria Rusijoj degtinės? Valstijos sąskaita paduoda, jog monopoliai visoj Rusijos Viešpatijoje praeituose metuose išpardavė 70 su viršum degtinės kibirų (viedrų). Ta degtinė davė valstijai gryno pelno daugiau negu 443 milijonus rub.

Rinkimai. Šiomis dienomis Caras paliepė Valdančiamjam Senatui visoje Rusijoje Lietuvoje, Lenkijoje ir kitur rinkimus į Dumą paskirti **viena 6 (19) Sausio 1907 m. diena.**

Mylista degtinės gerikams. 19 gruodžio Finansų (pinigų) Ministerija susitarusi draug su Viduriniu Veikalų Ministerija žada didesniuose miesteliuose palengvinti alinių ir traktirų atidengimą kad žmonės negertų ant gatvių.

Minske 17 ir 18 gruodžio siautė baisi snieginė audra arba puga. Dėl sniego daugybės buvo sustoję geležinkeliai.

Rigoje prie šv. Alberto bažnyčios buvo didelė netvarka su bažnytiniiais giedojimais. Mat dienoje paskirtoje lietuviškam giedojimui, kiekviena tauta norėjo giedoti savo kalba: lenkai lenkiškai, vokiečiai vokiškai, latviai latviškai, o lietuviams reikėjo tylėti, nors tai yra skriauda jų tiesų. Tas atsitiko šv. Dominiko ir Roko atlaidų dienose. Dabar, kaip girdėjome esanti užvesta teisingesnė tvarka.

Žinios iš Lietuvos.

Vilnius. Laikraštis „Kur. Vil.“ paduoda skaitlių, kiek žmonių kalba lietuviškai arba kaip laikraštis vadina žemaitiškai, įvairiuose apskrīčiuose Vilniaus, Kauno ir Gartino rėdybose. Terp kitko skaitome, kad Vileikos apskrityje ešas tikt vienas žmogus, kursai kalbąs lietuviškai. Žingeidu žinoti, sū kuo jis kalba, jei jis vienas tėra lietuviškai kalbąs?

Vilnius. „Lietuvis“ praneša, kad 30 Gruodžio šiuose metuose Vilniuje per dvi dieni atsilaikys Lietuvių Mokytojų susivažiavimas.

Vidukliai (Raseinių apskr.) Protestas. P. Romeris lenkiškame laikraštyje „Dziennik Wileński“ № 43 parašė, buk kun. Jančauskas, Viduklės klebonas atmetąs viską „kas iš lenkų dvarinikų paeina“, kad panašiai elgias ir kiti kunigai, ir kad per tai jie ešą vienybės tarp žmonių ir ponų ardytojais.

Toksai griežtas mūsų kunigijos apkaltinimas išrodo mums neteisingas. Nes sunku tikėti, idant kunigai, Kristaus mokslo platintojai, būtų užsimanę kurstyti visuomenėje nesutikimus, ir tai da didesnė kunigų dalis, kaip rašo p. Romeris...

Ne mūsų darbas ginti kunigiją aplamai. Bet gerai pažindami mūsų kleboną iš jo ilgamečio pas mus veikimo, drįstame stačiai sakyti, jog kun. Jančauskas visados laikėsi ir laikosi Kristaus mokslo ir rupinasi visada apie krikščionišką terp įvairių luomų vienybę. Jei kas ardo vienybę, tai negut tokios neteisingos, šmeižiančios korespondencijos, kaip augščiaus nurodytoji P. Romerio.

Viduklės parapijiečiai: Sviekauskai, Jančauskai, Jasinskai ir kiti.

Plungė (Telšių ap.). 3 Gruod. Vidurinių Veikalų ministeriui perstatant, Ciesorius Viršiausiai teikės paliepti: Duoti teisę Plungės miestelio ir Plungės valščiaus gyventojams naudotis bilėtais trumpiems išvažiavimams užrubežin. K. T.

Tverai (Telšių apskr.). Mūsų džiakonas kun. Nonevyčius labai rupinas, kad žmonės skaitytų gerus laikraščius. Baigiantis šioms metams jis ragino kiekvieną ukiniką, kampiniką ir poną užsirašyti ir ateinantiesiems metams kokį nors katalikišką, naudingą laikraštį. Teip ragindamas jis beveik kiekvienam žmogui paaškina, kokią naudą ir džiaugsimą atneša visai šeimynai geras katalikiškas laikraštis. Geras laikraštis paduoda visokias žinias ir atsitikimus, kas darosi žmonėse, kokios atsiranda nelaimės ir kaip reikia tokias nelaimės išvengti. Žmonės skaitydami gerus laikraščius pataiso savo papročius, švelniaus pradeda elgtis ir atranta nuo daug ydų, už vis nuo girtuoklystės.

Nėstant Tveruose pačtos, kun. džiakonas kvietė norinčius užsirašyti pas savę, žadėdamas patsai išrašyti jiems ir vežėją apmokėti. Žmonės labai džiaugias iš tokio palengvinimo. S. Zuikis.

RINKIMŲ DALYKAI.

Panevėžys (Kauno g.). Panevėžio apskričio mažieji savyžemiai rinks Panevėžį įgaliotuosius 15, 16 ir 17 Sausio. Jei kurs savyžemis ir neapaturės pakvietimo į rinkimus, bet jei tikt bus įrašytas į rinkikų sąrašą ir pasirodys esąs tai-pati ypata, bus įleistas į rinkimų salę. 23 Sausio atsilauks miestiečių rinkimai; 25 Sausio visi savyžemiai didieji draug su mažųjų įgaliotaisiais rinks rinkikus į guberniją.

Vadokliai (Aukmergės pav.). Rinkimais mūsų pakraščio artojai nesirupina. Savyžemiai, nuo 15 metų pirkusieji dvarus ir terp savęs pasidalinę, pernai nedalyvavo rinkimuose, o šiemet tai dar nei nežino, ar jie yra įtraukti į smulkiųjų žemvaldžių sąrašus, ar ne. Jei taip yra ir kitose vietose, tai lietuviai gali pražiopsoti rinkimus. Reikėtų, kad laikraščiai, o ypačingai Kauniškis Lietuvių Demokratų Komitetas, išsiuntinėtų paaiškinimus, kokių būdu smulkieji žemvaldžiai dalyvauja rinkimuose, žinoma, jei dar nepraejo terminas rinkikų sąrašams papildyti. Jau lapkričio mėnesyje pavietų miestuose tapo išlipyti ant gatvių tie sąrašai, bet kur tu žmogus pasieksi miestą per 6 mylias dėl sąrašų perskaitymo. Kodėl laikraščiai negarsino tų sąrašų visuomenės žiniai?

Dailidė

GRAŽUS PASIELGIMAS.

Plungė. Ir mes plungiškiai turėsime mokytojų lietuvių. Mirus senamjam mokytojui rusui, direkcija norėjo mums užkarti vėl rusą Gvozdevą, žandaro sunų. Valščiaus sueigoje 13 Gruodžio visi valstiečiai klykte klykė, norime mokytojo kataliko, lietuviol! Kandidatais į mūsų mokyklą liko pastatyti du: Damijonaitis iš Liublino gubernijos ir Legeckis taip pat iš Lenkijos. Toksai puikus plungiškių pasielgimas gali būti paveikslu ir kitiems valščiams, kaip turi reikauti mokytojo lietuviol kataliko.

B.

Janava (Kauno ap.) Gret Janavos bažnyčios yra dideli murai—kitados Trinitorių vienuolynas—kuomet ir kas jį įsteigė nėra žinios.—1831 m. valdžia atėmė ir padarė gyvenimą kareiviams, kur jie lig 1894 metų čia gyveno. 1905 m. mediniai namai sudegė, muriniai pasiliko. Po gaisro liko apskelbta, jog tie murai draug su žeme bus viešai parduoti. Katalikų laimei pardavimas atidėtas tapo kitiems metams. 1906 m. Birželio m. Janavos parapijiečiai padavė du prašymu. Vieną J. M. Vyskupui, idant jisai išreikalautų nuo valdžios murų sugražinimą Janavos bažnyčiai, antrą—į Vilniaus General-Gubernatorių prašydami, kad valdžia vienuolyną neparduotų bykam, bet kaipo katalikų pastatytą veltui sugražintų Janavos bažnyčiai. Pradžioje Gruodžio girdėjome, jog yra viltis, kad sugražins.

K. J. U.

Butėnai. (Kauno gub. Svedasų par.). Plačiam pasauliui Butėnai ne labai žinomi, ale Svedasų parapijai labai garsus savo Pelių Juozapais. Truputi se-

niau Butenuosę jų buvo daugiau, o dabar katinams (sargybiniams) atsiradus, keli iš jų net Amerikoje atsidurė. Vienas, iš dabar esančių Amerikoje, buvo vadu ir mokytoju visų Butėniškių Pelių Juozapelių.

Paklausykime, kuomi jis pragarsėjo. Visu pirma tuomi, kad užgimė ne Pelių guštoje, bet Žvirblių; iki šiolai man regėdavos, kad tikt gegutės išperiamas svetimose guštose. o mat pasitaiko tas ir su Pelių Juozapais. Todėl ir žmonės jį iškart vadindavo ne Pelių Juozapu, bet Jurgiu Žvirbliu, tikt, užangus plunksnoms, pradėjo visi matyti, kad tai ne Žvirbliukas, bet Peliukštis. Mokslo jis buvo nėdidelio, nes „pasaule žvalgos“, nei „kadangi“ nemokėjo vartoti, ale ant dviračio pavažiuoti, iš revolveriuko, pataikyti nežinau, ale iššauti gerai mokėjo; pavaikščioti paskui randono šarkmalo, nešamo ant šakoto pagalio; dar mokėjo pagiedoti „atsisakykim nuo senojo svieto“; ne gana o jis vasadą turėdavo pilnas kišenes proklamacijų, kurias su noru balsiai drąsiai, be jokio paklydimo silabizuodamas skaitydavo, ar jos butu iš Peterburgo kilusias ar iš Vilniaus, jam vistiek Ale atėjo sunkūs laikai, kad ir tokiam nepaprastam didvyriui prisėjo pamesti švietus savo numilėtą užkampelį. Nedorėji katinai išbaidė nabagą į pasaulio kraštą—į Ameriką. Liudna pasidarė mums Butėniškiam: naktimis pradėjome užmigti, nes parstojo po kaimą rėkavę, šaudę akmenimis į sienas ir duris svaidę, regėjos, kad Pelių Juozapų garbę, kaip dumus vėjas išnešiojo. Ale kur tau! Štai iš kur bus ne buvęs parupė paprato parplaukinėti naujas mokytesnis už pirmąjį Pelių Juozapas. Tas sakosi pabaigęs keturias gimnazijos klisas, o jeigu pridesim tris skyrius liudies mokyklos, tat pasidarys net septynios. Užtat, brač, kad pajema į rankas „Naująją Gadynę“, kaip beregent atranda skyrių „Ką veikia mūsų kunigai“, namie penkياتą kartų parskaitęs, Butėnuose skaito neraudonuodamas, kaip žirnius beria. Ne tikt parskaito, ale ir paaiškinimus prideda, už vis labiausiai megia prie aiškinimo pridėti apie turtingumą aplinkinių klebonų. Kitų parskyrimų sakosi neskaitas, nes nebudamas iš visų pukių specialistu, nesuprantas. Ir mes Butėniškiai nebudami matematikoje specialistais negalime suprasti, kaip galima suskaičiuoti pinigų, kurių niekadoms nematė. Matyt ant to mokslą esą „rikmetikų rokavę“, gal but ir suskaičiuo?!

Dabar pažiūrėkim kokie vaisiai visų tų mokslų. Vieną kartą vaikas, dar piemenukas, prisiklausęs pamokslų Pelių Juozapo, kad motina jį pradėjo parspėlioti, drąsiai atrėžė „šalin sena valdžia, o mes broliai pirmyn“. Kitas, kad motina kalbėjo, jog trobos baigia griut, reikią taisyti, medžių pasirupinti, o nesivalkioti po visus kraštus, teipogi drąsiai atkirto: „Namuosę nors pastipk bedirbdamas nieko neuždirbsi, o kai aš pavaikščiosiu svietai gerai darydamas, tai tokios triobos stosis, apie kokias tu ne sapnuot ne sapnavai“. Butėniškiai ne tikt pavie-

nios ypatos moka drąsius darbus daryti, bet ir susitelkę į kuopas. Teip viena kartą, kad ponas D. išmetęs keliatą rublių „baltajai“ paprašė Narunčių palivarką apdaužyti, Butėniškiai Pelių Juzukai nieką negalvoję, visa išpildė kaip buvo prašyta. Tuos ir daug kitą kariškų žygių atlieka mūsų Pelių Juozapai.

Butėniškis Mikas

Radviliškis (Šaulių ap.). „Lietuvos Uk.“ № 61 korespondencijoje iš Radviliškio (Šaulių apskr.) Pleškubalis iš Pašilio pripleskėjo nemaža melagysčių ir apšmeižė mano vardą. Noriu išrodyti tų žinių neteisumą. Užmaniau įsteigti Radviliškij' parapijinį knygyną. Todėl atsiliepiu apie tą dalyką į parapijiečius iš sakyklos, pažymėdamas, jog priviso daugybė nedorų ir bedieviškų knygpalaiškių ir laikraščių. Bet norėdamas, kad parapijiečiai niekniekių neskaitytų, rupinuosiu uždėti knygyną gerų knygų. Teip sakydamas neminėjau nė „Lietuvos Uk.“ nė „Vilniaus Žinių“ — kaip tai mėluoja p. Pleškubalis. Nors tiesą sakant „Lietuvos Ukin.“ netoli nuo „Naujosios Gdynės“. Tolėsnėi Pleškubalis sako, kad aš keikiau socialistus. Ir vėl melas — dėlto kad nė socialistų vardo ne minėjau, o kad bažnyčioje kunigai nekeikia, ta ir maži vaikai žino; jei ką peikia, tai sako aštriai, bet priderančiai. Kas kitas peikti, o vėl kas kitas keikti. Toliaus Pleškubalis šmeižia manę, buk aš už „Šaltinio“ užsakymą reikalaujau šiaudų vežimo. Iš sakyklos aš išgiriau „Šaltinį“ ir „Nedėldienio Skaitymą“; o norėdamas palengvinti parapijiečiams tų laikraščių parsisiųždinimą, patariau, kad jie prie manęs kreiptųsi. Ką gi blogo aš čia padariau? Tuotarp tuos mano viešai iš sakyklas išstartus žodžius p. Pleškubalis drįso parkreipti, norėdamas manę prieš visą svieta apšmeižti. Mat socialistams nepatiko, kad iš sakyklos pasakiau apie bedieviškų knygų prasiplatinimą ir katalikiško knygyno įsteigimą. Todėl jie, o rasit ir pats Pleškubalis, trecioje dienoje po mano pamokslo parašė man laišką „**nuo visos Radviliškio parapijos**“. O kas gali par dvi dieni pereiti didžią Radviliškio parapiją, kad surinkt' balsus prieš mano pamokslą?! Ir čia buvo melas. Tamę laiškę moka manę, kad ne valna peikti bedieviškų knygelių, nes tai apšvietos vaisius, ir ketina manę nubausti. O už ką? Ką aš blogo iš pamokslo pasakiau? Ar-gi ne tiesą aš pasakiau, tvirtindamas, kad labai prasiplatino bedieviškos knygų? Kas gali užginti tiesą sakyti? Tik tai tie kurių darbai biuri ir tamsūs, kaip naktis. To, ką aš iš sakyklos pasakiau, liudytojais yra mano parapijiečiai klaisytojai. Dabar aišku su kokia teisybe kariauju socialistai ir jų laikraščiai.

Kun. Sarapas.

Daujėnai (Kauno g. Pan. apskr.). Daujėnai turi užėmę gražų, galima sakyti, vienintelį mūsų apygardoje kalnelį. Nuo jo kaip ant delno matosi ko ne visi sodžiai priklausantys jų filijai. Viršuje — boluoja graži murinė nepardidelė bažnyčia. Pakalnėn, į vieną gatvę susistatę, gyvena nemažas skaitlius ukininkų. Dau-

gumo čia rasi gražias triobas ir švariai užlaikomas seklyčias. Abelnai čia žmonės yra pasiturintys ir „nebemiega“, Iš čia išėjo daug kunigų. Vienuose Girsuduose, kaip žinau gimtinė trijų kunigų... Išsireikalavo dabar lietuvių mokytoją, raštininką... Žodžių, negalima sakyti, kad „miega“. Ačiu rupeščiui jų kun. V. Baltrušaičio, Daujėnai stebėtinai greitai pasipuošė. Atrado jis čia labai jau užleista, dabar gi ko ne viskas jau privesta geron tvarkon.

Didžiausis Daujėnų turtas, tai stebuklingas jų Jezus, kuriam atiduoti garbę kas metai antroje dienoje Sekminių suplaukia daugybė žmonių iš tolimų vietų.

A. Žalvarnis.

Sudeikiai. Jau buvo rašyta, kaip šią žiemą vakare nežinomi žmogžudžiai papjovė žydę, pasislėpė giltinė žino kur. Bet policija reikalavo, kad sudeikiečiai išduotų užmušėjus ir gana, nors ir niekas nežino. Paskui ėjo mušimai, kratos, areštai net ir po užpalėnus. Policija spėja ir ant tų, kurie pernai per to paties žydo įskundimą už politiką buvo kalėjiman patėkę.

Nors visame šiame krašte žmonės su mokesčiais nesiskubino, kadangi po teisybei nelabai kas ir tejieškojo, bet štai, netikėtai užpuola ant Norvaišių ir Kirklių sodžių kareiviai, plešia, lupa pinigus, veda gyvulius nuo kiekvieno, nors jis butų ir užsimokėjęs, mat, sako, už neužmokėjusius turi atsakyti visas kaimas. graži teisybė. Kiti, tuomi įbauginti, pusvelčiu parduodami, rinko mokesčius. Va gai iš visų pusių.

Veiveriai. (Suv. gub.). Kaip kitur, teip ir Veiverių parapijoje — apšvietimas vis pirmyn žengia, bet kad smarkiai, tai negalima sakyti, nes tamsių žmonių da su žiburiu ne reikia jieškoti. O to tamsumo priežastimi niekas kitas nėra, kaip tik tai degtinė, apie kurią gana jau plačiai laikraščiai yra prikaltėję. Tat aš daugiau apie tai nei nekalbėsiu, tik tiek pasakysiu, kad mylintiems degtinę, nėra kada ir už ką laikraščių ir knygų parsisiųždinti. O tokių pas mus tai negalima nei suskaityti. Reikėtų, rodos, Veiveriškams prisiziūrėti tiems nelaimingiems, kurie teip pat darydami praleido ant vėjo puikiausius savo gyvenimus, ir šiandien, kaip nelaisvininkai, turi dvare, bei kikitur dirbti.

Veiverių parapijoje, jau kelintas metas, kaip gyvuoja įkurta vietinio gerbiamo klebono blaivybė, į kuria nemažai prisirašė parapijonų. Vieni įsirašė visą amžį negerti degtinės, kiti trims metams, o kiti tik vieniems metams. Daugelis atsiranda tokių, kurie ne tik patįs neprisirašė, bet ir kitus atkalbinėja nuo to švento užmanymo. Per tai kaip kurie lengvatikiai vos šep teip tą prizadėtą laiką iškentę, o dabar vėl tų minėtų blaivybės priešinių prikaltinti po senovei traukia degtinę. Su tokiais gerikais nekartą pasitaino, kad net ir į juokų skyrių galima butų patalpinti Bandyk užsiminti jiems, kad reikia šviestis, rei

kia laikraščius, knygas skaityti, tai atsakymą greit gausi, kad laikraščius ir knygas tegali tik ponai ir kunigai skaityti, o mes, sako, neturime pinigų, neturime laiko; yra ir tokių, kurie atsako, kad jų akis persilpnos—nejžiuri.

Tai mat toki tokių išsikalinėjimai; skaitymui laikraščių jie ne turi laiko nei pinigų, o pale mono polių ir alyneje vėpsot, tai atsiranda laikas ir pinigai. Oi, vyrai kodėl teip jus snaudžiate? Praplėskit akis, o pamatysite, kaip aplink jus žmones patįs šviečiasi: steigia draugijas, draugijėles, knygynus, pradines sodžių mokyklėles,—o pas mus to nėra. Priderėtų ir Veiveriškiams įsteigti „Žiburio“ filiją, kaip Naumiestyje, Seinuose, Vilkavyskyje, Pilviškiuose, Garliavoje, Plutiškėse, Sasnovoje, Igliaukoje ir kitur, kurios galėtu rupintis steigti pradines sodžių mokyklėles, butinai pas mus reikalingas, platintų apšvietimą. Labai tat butų gražu ir patiems žmonėms naudinga, nes per tai nemaža uko ir tamsybių išskaidytų iš mūsų krašto.

Švieskimės patįs, ir švieskime, kaip įmanydami savo vaikučius, nes apšvietimas yra vartais į gerovę ir laimę.

Barbės Žentas.

MUSŲ MOKYKLOS.

Šilavas. Mokslo vyriausybė galop 14 Gruodžio davė leidimą įkurti prie Šilavos bažnyčios dvi pradinė katalikiški mokykli—vieną berniukams, antrą mergaitėms. Klebono prašymas buvo paduotas Liepos mėnesio 19 dienoje; pridėti tris egzemplioriai plano ir programos. Paprastu budu mokslo apskričio globėjas arba kuratorius kreipėsi į gubernatorių, teiraudamos, ar jis neturi ko prieš tų Šilavos klebono sumanymą? Koliai gubernatorius per sprauniką ir antstolį suvokė tam dalykui reikalingas žinias, praėjo nemažai laiko. Nėra žinios, kuomet bus užtvirtintu klebono paduotu kandidatu į tųdviejų mokyklų inokytokus, nes ir apie juodu bus renkamos įvairios žinios. Teip tai pas mus mokslo vyriausybė rupinasi apšvietos platinimu. Pusė metų praeina iki leidimą gauti, antra pusė praeis, koliai bus leista paskirtiems mokytojams mokyti. Laikas-gi praeina ir nebegrižta.

Valstiečių mokykloje ir gi nėra teip kaip reikia. Vaikų apie šimtą, mokytojas gi tiktai vienas ir tas-pats rusas nemokąs lietuviškai. Iš pradžios buvo sakyta, jog tiktai dviklesinėse mokyklose bus leista mokyti vaikus tėvų kalboje. Valščionis ėmė statyti naujus rumus dviklesinei mokyklai. Vyriausybė žadėjo pati užlaikyti savo lėšomis antrąjį mokytoją, pastačius gi rumus, ant kurių valščionis, neskaitant darbo, išmokėjo 3800 rublių, neturi dabar nei dviklesinės mokyklos, nei antrojo mokytojo, nei lietuviškos kalbos mokinimo. Teip tai pas mus ilgą laiką reikia laukti, koliai kas įvyksta.

X,

Iš Žemaičių Vyskupijos.

Gruodžio 7 d. Jo Mylista Žemaičių Vyskupas **Palliulionas** išvažiavo sveikatos pataisymui į užrubežį, pavedęs vyskupijos valdymą J. M. Vyskupui sufraganui Cyrtautui. Į kelionės draugus J. M. pasikviete kun. M. Jurgaitį, Šilavo kleboną.

Gruodžio 6 d Jo Sventenybė popiežius Pijus X paskyrė Žemaičių Seminarijos Rektorių, buvusi „Nedėldienio Skaitymo“ Redaktorių, kun Pralotą Antaną Karosą į Žytomiriaus pavyskupius.

Kun. Karosas paeinas iš Vejališkių kaimo Anykščių par. gimė 1858 m.; baigęs gimnaziją Šauliuose, pastojo į Žemaičių seminariją Kaune, iškur, kaipo gabesnis klierikas nusiųstas tapo Peterburgo Dvasiškon Akademijon, kurią pabaigė su laipsniu Teologijos Magistro. Pašvėstas į kunigus per ilgus metus išguldinėjo Žemaičių Seminarijoje Morališkąją Teologiją.

Beto buvo keliolika metų Vyskupo sekretorium o nuo 1900 m, Seminarijos Rektorium. Parašė lietuviškai mažąjį katekizmą, kursai priimtas tapo kaipo vadovėlis trijose Vyskupijose: Žemaičių, Vilniaus ir Mogiljavo.

Paduodama šias trumputes žinias Redakcija skubinasi išreikšti savo buvusiam vadovui nuoširdžiausius palinkėjimus ilgiausių metų ir gausiausios Dievo palaimos naujame pašaukime.

Redakcija

24 d. šio mėnesio J. M. Vyskupas sufraganas Cyrtautas suteikė kunigiškus šventimus atvažiavusiems iš Peterburgo penkiems Dvas. Akademijos auklėtiniais: Blaž. Čėsniui, Jonui Grabiui (abu du žemaič. vyskupijos), Pr. Kuraičiui (Seinų vysk.), R. Šyškai ir L. Kravėckui (Žito. mir. v.).

Visi penki, pirm negu grįš į Akademią, važiuoja į savo tėviškės atlaikytų pirmąsias šv. Mišias ir duotų primicijinį palaiminimą savo giminėms.

NAUJOS KNYGOS.

Katalogas knygų katalikiškoms skaitykloms su naudingais patarimais. Parengė kun. Š—vys. Kaunas 1906 kaina 10 kap.

Lietuviams prie kulturiško darbo sukrutus pradėjo atsirasti kaskart daugiau lietuviškų knygų. Jos eina iš visų kraštų,—ne tik iš Kauno. Vilniaus, Rygos, bet ir iš Prusų ir iš įvairių Amerikos miestų kaip antai: Shenandoah, Chigago, Philadelphia ir k. Terp knygų daugumo, žinoma atsiranda visokių: vienos geros, kitos nei šio nei to, trečios visai netikė. Visas sužinoti vienai ypatai persunku. Todėl labai naudingą darbą atliko kun. Š—vys išleisdamas savo katalogą su patarimais. Kas tat norėtų įsteigti naują skaityklą, o nenorėtų už savo gyvus pinigus prisipirkti kokių šlamstų, **tegu renkas knygas iš kun. Š—vio katalogo.** Ten paduotosios knygos galima drąsiai duoti skaityti kiekvienam žmogui. Vieną tiktai knygutę, pažymėtą № 140 reikėtų išbraukti, nes ji maž tederą vaikams.

Nemenkesnės svarbos yra kun. Š—vio patarimai, kaip knygynas įtaisyti ir sutvarkyti, kaip jo reikalai vesti, kaip knygos platinėti. Knygų platinimui garbus autorius pavedė daugiausiai vietos ir teisingai, nes be platinimo ir geriausios knygos gali supelėti.

A. J.

07668

Redaktorius *A. Dambrauskas.*